

PUNTS DE LLIBRE PER LA SOLIDARITAT



Save the Children



**XI Edició
Dia del Llibre
Solidari**

Proposta Didàctica

DOSSIER

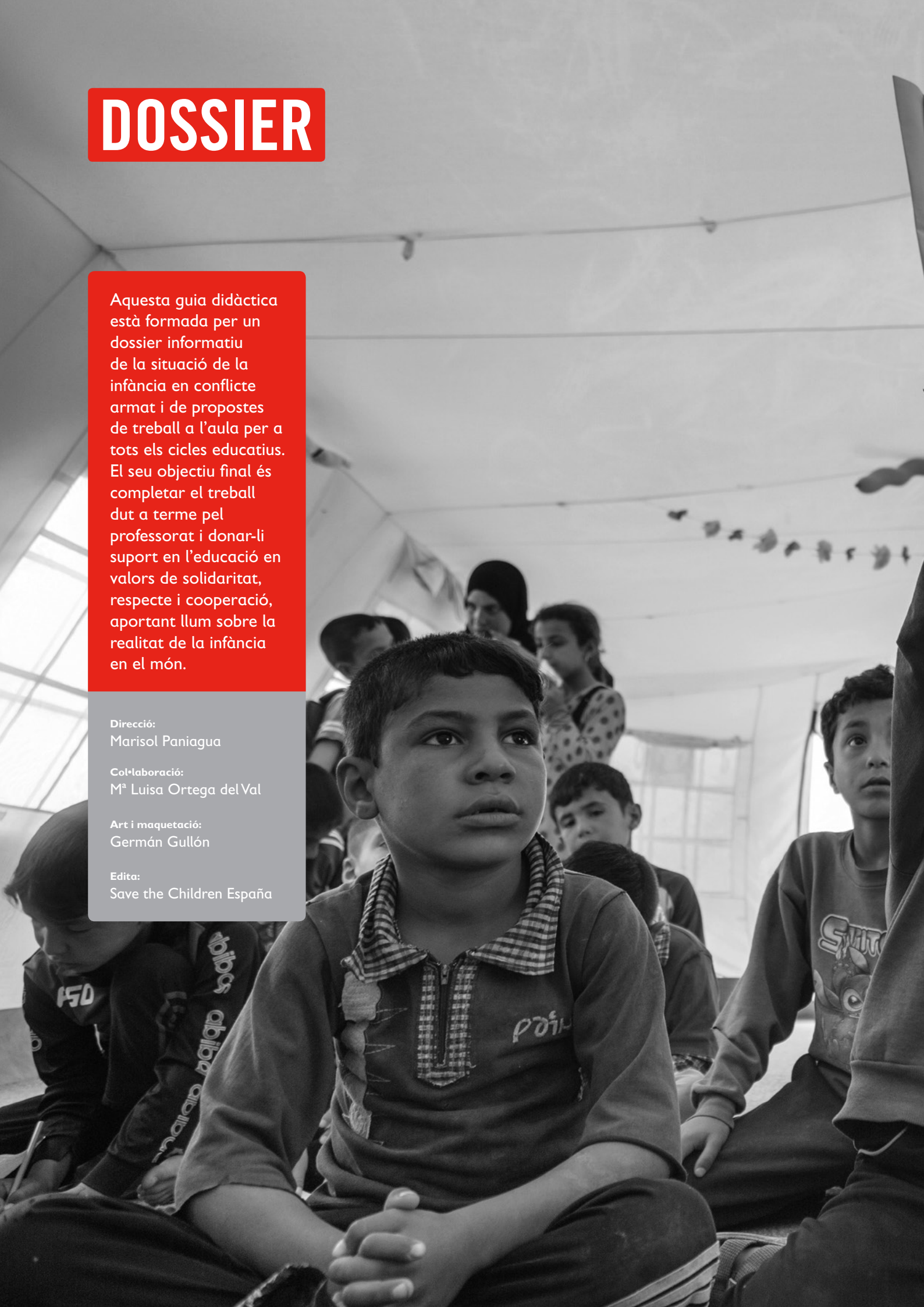
Aquesta guia didàctica està formada per un dossier informatiu de la situació de la infància en conflicte armat i de propostes de treball a l'aula per a tots els cicles educatius. El seu objectiu final és completar el treball dut a terme pel professorat i donar-li suport en l'educació en valors de solidaritat, respecte i cooperació, aportant llum sobre la realitat de la infància en el món.

Direcció:
Marisol Paniagua

Col·laboració:
M^a Lúisa Ortega del Val

Art i maquetació:
Germán Gullón

Edita:
Save the Children España



INTRODUCCIÓ

Durant el curs 2018-2019 celebrem amb els centres educatius del país la XI edició de «Punts de Llibre per la Solidaritat», una proposta emmarcada en el Dia del Llibre escolar amb un doble objectiu:

- Sensibilitzar sobre la importància de l'educació en zones de conflicte i que les escoles siguin sempre un lloc segur per als nens.
- Recollir fons que ens permetin treballar en projectes d'educació, supervivència i protecció dels menors víctimes de conflictes armats.

Tots podem fer-nos una idea de com seria de dura la nostra vida enmig d'una guerra, però som capaços d'imaginar-nos com la viu un nen o una nena que no entén per què la seva vida ha canviat de la nit al dia?

En aquest dossier intentarem mostrar-vos algunes dades que ens ajudi a entendre-ho.

INFÀNCIA EN CONFLICTE

¿Què significa ser nen en una guerra?

Ser un nen o una nena víctima d'un conflicte no significa ser únicament algú que ha hagut d'abandonar el seu país a causa d'una guerra o que viu sota les bombes, significa que t'han arrabassat la infància. La guerra posa de cap per avall el món del nen. Tot el que per a ell o ella representava algun tipus de seguretat està destrossat: casa seva destruïda, dificultats d'accés per a la seva comunitat a l'aigua potable i els aliments bàsics, impossibilitat d'acudir a l'escola ja sigui perquè està tancada o perquè el viatge resulta perillós, hospitals saturats de víctimes del conflicte. Aspectes com aquests condueixen al fet que es vegin obligats a fugir per salvar la vida, en el millor dels casos en companyia dels seus pares i, en ocasions sols, emprenent un viatge incert i ple de perills al llarg del qual molts es converteixen en víctimes de la violència més extrema.

Els menors refugiats constitueixen un dels col·lectius més vulnerables. Compten amb cinc vegades més possibilitats de **no acudir a l'escola** que un nen que no sigui refugiat. Els més afortunats arriben a llocs segurs, però allí la seva vida tampoc resulta fàcil. En aquests casos **l'escola es converteix en un refugi** dins del refugi, un lloc en el qual poden recuperar l'esperança i, sobretot, en el qual podem veure que recuperen l'alegria. Comencen a ser nens i nenes de nou.

Algunes dades que ens ajuden a comprendre la magnitud del problema



357 357 milions de nens i nenes viuen en zones de conflicte. Aquesta dada suposa que 1 de cada 6 nens viu exposat a la violència.

60 Existeixen 60 milions de persones desplaçades al món, i més de la meitat són menors de 18 anys.

28.300 Cada dia, 28.300 persones es veuen obligades a fugir de les seves llars a causa de conflictes i persecucions.

17 El període mitjà que una persona passa com a refugiada és de 17 anys. És a dir, tota la infància.



3 Més de la meitat de les persones refugiades pertanyen a tres països: Síria, l'Afganistan i el Sudan del Sud.

8 La meitat de la població siriana després de gairebé 8 anys de conflicte es troba desplaçada dins o fora del país.

Un dels pitjors llocs del món per ser nen

La guerra de Síria entra en el seu vuitè any i no sembla trobar cap solució, la situació continua sent greu. Un total d'onze milions de sirians han abandonat les seves llars i gairebé tres milions romanen en zones assetjades d'accés difícil. Els nens i les nenes necessiten menjar, aigua i atenció mèdica. Dos de cada tres nens han perdut algun ésser estimat, han vist la seva casa bombardejada o han sofert lesions. Els diversos grups armats del conflicte continuen bombardejant escoles i instal·lacions mèdiques, així com atacant civils. Una generació de nens creix sense conèixer una altra cosa que la guerra i, així, perd la seva educació i el seu futur.



LA NOSTRA FEINA

El 2017, Save the Children va donar resposta sobre el terreny actuant en 43 conflictes a tot el món, amb l'objectiu de protegir els nens i les nenes, defensant els seus drets i ajudant-los a continuar sent realment nens. Aquest treball es va desenvolupar gràcies a donants, institucions i, com en el cas dels nostres programes en centres escolars, a nens que ajuden altres nens a través del seu esforç i compromís. **Durant aquest curs, el 2019, complirem 100 anys, una data per celebrar amb un gran repte: un milió de nens i nenes que ajuden un altre milió de nens als quals la guerra ha robat els seus somnis.** Estem segurs que ho aconseguirem.

En el cas de la **guerra a Síria**, atenem nens desplaçats i refugiats als nostres "Espais segurs amics de la infància", tant a Jordània, el Líban, l'Iraq, Egipte com dins de la mateixa Síria. En aquests llocs se'ls proporciona suport psicosocial i s'ofereixen activitats destinades especialment al fet que els nens que hagin presenciat fets traumàtics puguin superar la seva angoixa i començar a recuperar la seva infància.

El camp de refugiats de Zaatari

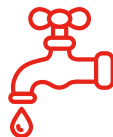
El camp va ser creat el 28 de juliol de 2012, proper a la frontera nord de Jordània amb Síria, com a solució temporal per als sirians que escapaven de la guerra al seu país. Després d'aquests anys, allò que es va pensar com una cosa temporal s'ha convertit en un assentament de més de 80.000 persones que ja no podien viure durant més temps en tendes de campanya i que actualment viuen en refugis temporals d'una manera més organitzada, encara que depenen sempre de la solidaritat internacional i de les diverses organitzacions no governamentals.

Alguns aspectes a tenir en compte per entendre la vida a Zaatari.

5,3 La superfície del camp és de 5,3 km²

1/5 1 de cada 5 llars està encapçalada per una dona

80 S'hi produeixen una mitjana de 80 naixements setmanals i de 14.000 consultes mèdiques



No tenen aigua corrent i l'electricitat funciona de manera discontinua

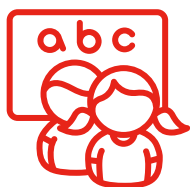
21.400 Hi ha 21.400 nens i nenes escolaritzats en 31 escoles i 58 centres comunitaris

0-45 Les temperatures oscil·len entre 0° a l'hivern i 45° a l'estiu



El nostre treball a Zaatari

Save the Children Jordània ha estat treballant des del naixement del campament per millorar les condicions de vida i les oportunitats dels nens, les nenes i els joves desenvolupant programes que inclouen educació, salut i nutrició, protecció i atenció a la pobresa infantil.



EDUCACIÓ

Tant per als nens i les nenes refugiats que han arribat a viure al camp com per a aquells que ja hi han nascut, comptar amb accés a una educació és fonamental tant per millorar les seves oportunitats de futur com per al seu benestar emocional i psicològic. Crear rutines, aprendre i disposar d'un entorn segur i amigable on poder jugar enmig d'un espai com el camp de refugiats, ajuda a l'estabilitat emocional dels nens i les nenes.

El nostre objectiu és millorar els seus resultats d'aprenentatge i el seu benestar. Per això hem engegat **12 centres** a les comunitats d'acolliment per proporcionar educació i serveis d'atenció a la infància. Un total de 5.000 nens i nenes passen cada any pels **centres d'educació primerenca**.



SALUT I NUTRICIÓ

Mares, nounats i nens i nenes menors de 5 anys necessiten d'atenció especial. Per això enfocament dels nostres programes de salut i nutrició està dirigit especialment a ells, que són els més vulnerables. Tot promovent les millors pràctiques per a la lactància materna i oferint orientació a les dones embarassades i a les mares, hem aconseguit reduir els riscos de mortalitat infantil en el camp.

En un any, 1.035 nens i 165 dones embarassades i mares lactants han estat tractats per desnutrició. Hem format 96 professionals sanitaris de clínica i voluntaris comunitaris en els camps de refugiats per detectar casos de desnutrició. Hem donat suport a la tasca de 17 centres d'alimentació per a nens i joves que atenen 43.000 dones embarassades i lactants en els campaments i les comunitats d'acolliment. Repartim pa cada dia a **74.000 refugiats**.



PROTECCIÓ INFANTIL

Els programes de protecció infantil de Save the Children a Jordània tracten d'aconseguir canvis de llarga durada per garantir que els nens i les nenes es trobin segurs i protegits. Ho fem a través de programes i accions adaptades a les seves circumstàncies i necessitats.

Donem suport a **3 centres d'acolliment i d'activitats** per oferir als joves del camp de refugiats oportunitats educatives. A més, s'han evitat 38 matrimonis infantils a través de sessions de sensibilització.

ACTIVITATS

Des de Save the Children volem que els centres escolars se sumin al nostre Dia del Llibre solidari a través de la campanya «Punts de Llibre per la Solidaritat». La solidaritat és una emoció sentida de canviar el món, de voler-ne fer un lloc més just: transmetre aquesta emoció a nens, nenes i joves és ajudar a construir habilitats per estar bé amb un mateix i comprometre's amb el que ens envolta.

La lectura ens connecta amb la realitat, amb els valors a reforçar, amb les emocions. Nens, nenes i adolescents viuen experiències a través dels contes i els llibres, desenvolupen habilitats, descobreixen, escolten, comencen a sentir el que senten uns altres, posen nom a les emocions, i viuen qüestions primordials per a la convivència entre éssers humans.

OBJECTIUS

- Afavorir experiències educatives transformadores al centre escolar, on la participació per la defensa dels drets humans i drets específics de la infància ens ajuda a mirar a l'exterior.
- Despertar l'emoció i implicació per formar part d'un món més just a través del foment de la lectura.

CONTINGUTS

- Solidaritat, món, conflicte bèl·lic
- Idees, missatges, escoles segures
- Drets humans i drets específics de la infància
- Refugiats sirians

COMPETÈNCIES

- Percepció i descobriment
- Escolta i comprensió
- Anàlisi i reflexió
- Expressió oral, escrita i artística
- Creativitat
- Treball en grup i acord
- Responsabilitat individual i col·lectiva



METODOLOGIA

- Es duen a terme activitats per edats per reforçar l'escolta, la comprensió, la percepció, el treball en grup i el descobriment.
- Utilitzem la lectura de llibres i contes com a suport del desenvolupament humà, anàlisi i reflexió constructivocreativa.
- La participació, la implicació solidària individual i col·lectiva, i l'expressió creativa (murals, punts de llibre, dibuixos, creació literària...) són els mitjans per transmetre emocions i viure experiències.

AVALUACIÓ

En finalitzar la proposta didàctica proposem al professorat i a l'alumnat que aportin la seva opinió sobre el resultat de l'activitat i que enviïn la documentació que considerin oportuna a Save the Children.

Combinar lectura i solidaritat ens fa mirar a l'exterior, identificar-nos amb l'altre, saber que tots tenim dret a viure amb pau i justícia. L'educació té un paper importantíssim en la capacitat de transformar, fer aflorar habilitats i sentiments perquè la infància i la joventut estiguin bé amb si mateixes pel seu propi bé, pel bé col·lectiu, el de la humanitat i el de tot el planeta.

Les organitzacions d'ajuda humanitària i cooperació necessitem de les persones; de les famílies, dels professionals de l'educació, dels estats i de tota la societat civil per defensar els drets humans i drets específics de la infància, a través de la implicació i la col·laboració.



«EL NOSTRE LLIBRE SOLIDARI: UN MÓN MILLOR»



US PROPOSEM

Fer un llibre solidari amb els nens i nenes de la classe, cicle o etapa. Un llibre anomenat *Un món millor*.

MANERA DE FER-HO

1. Descobrir els contes

Sugerim a nenes i nens que portin contes de casa per intercanviar i compartir entre els participants. Nenes i nens observen, descobreixen els contes i busquen coses segons les pautes de la professora/del professor; busquem... animals, parts del cos, amics, fruites, sabates, barrets, menjars, joguines... En l'última pauta, la professora/el professor demana al grup que busqui alguna cosa que els agradi molt, molt... amb el que es quedarien per estar millor, per a un món millor: un abric, una ovella, una pilota, un pastís...

2. Completa el món en cartolines de colors

La professora/el professor prepara cartolines de colors de 20x20 cm aproximadament, hi dibuixa un cercle gran que imita el món i reparteix a cada participant una cartolina de color. A dins, hi escriuen amb lletres grans el que ha triat cada participant, nenes i nens imiten la paraula escrita per la professora/pel professor amb pintures de colors o l'escriuen ells mateixos.

3. Donar forma al llibre *Un món millor* i als punts de llibre

La professora/el professor uneix els «mons-cartolines» de manera creativa: afegeix una portada, fa un mural, forma una cadena... Nens i nenes dibuixen cercles de colors imitant el món en els punts de llibre i hi escriuen la frase «un món millor».

NECESSITEU

Contes, cartolines de colors de 20x20 cm per participant, retoladors grossos, pintures i punts de llibre solidaris.

SUGGERIMENTS

Les creacions que s'hagin fet es poden mostrar al centre escolar com a exposició de l'etapa d'educació infantil.

EN FINALITZAR

Tots els participants llegeixen junts el llibre *Un món millor* que han creat.

«LA LECTURA EM FA SENTIR BÉ»



US PROPOSEM

La reflexió sobre la lectura com a vehicle d'igualtat i l'expressió de per què ens pot fer sentir bé.

MANERA DE FER-HO

1. Trieu un conte a casa

Els participants trien un conte o llibre que els hagi fet sentir bé i el mostren a classe.

2. Coneixem l'Aya

La professora/el professor presenta una nena que es diu Aya, té 7 anys i és de Síria. El conflicte al seu país va esclatar quan era molt petita i mai ha pogut anar a l'escola. Nens i nenes poden veure la seva història a:



[savethechildren.es/trabajo-ong/
educacion/educacion-y-conflictos](http://savethechildren.es/trabajo-ong/educacion/educacion-y-conflictos)

3. Treballem en grup

La professora/el professor fa grups de tres participants, que reflexionen sobre la història de l'Aya, es pregunten com creuen que hauria pogut ser la seva vida després de començar l'escola. I els proposa que triïn un llibre o conte dels que s'han mostrat a classe que considerin que pugui fer sentir bé l'Aya, i que expliquin a la resta dels participants per què els pot fer sentir bé.

4. Decorem punts de llibre

S'acaba l'activitat decorant punts de llibre solidaris amb la frase «La lectura em fa sentir bé».

NECESSITEU

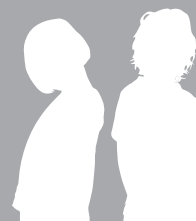
Contes, ordinador, punts de llibre, pintures i retoladors.

SUGGERIMENTS

Els marcapàgines s'ofereixen a la família per a donar suport als projectes de Save the Children sobre escoles segures en conflictes armats i a nens com l'Aya.

EN FINALITZAR

Nens i nenes duen a terme una ronda de respostes amb la pregunta: «La lectura us fa sentir bé?»

«LA LECTURA ÉS UNA FINESTRA AL MÓN»**US PROPOSEM**

Que nens i nenes s'aturin a escoltar i expressar emocions a través de la lectura i l'escriptura, i sentin el valor de les persones.

MANERA DE FER-HO**1. Donem vida als llibres**

Cada participant tria el dia anterior un llibre que li agradi de la biblioteca o de casa, i intenta mirar dins del llibre i respondre a les preguntes següents: Què creus que sentiria aquest llibre si tingués vida?, què creus que somia?, què creus que necessita? Els participants realitzen una pluja d'idees amb les respostes.

2. Una història treballada en grup

La professora/el professor fa grups de treball de cinc participants. Cada grup llegeix *Recollint-ne els trossos* (*Recogiendo los pedazos*) del web de Save the Children www.savethechildren.es/publicaciones/recogiendo-los-pedazos (en anglès) i veu el vídeo [El meu dia a dia al camp de refugiats de Zaatari](#).

Cada grup té 10 minuts per començar una història que es titula *Una finestra al món*: en aquesta narració expressen la interpretació dl que han sentit, i responen a les preguntes: Què senten els nens i nenes sirians víctimes de conflicte?, què necessiten els nens i nenes sirians?, què somien els nens i nenes que viuen en un conflicte? Els grups presenten cada una de les narratives que han fet i les exposen en un mural de classe.

3. Decorem punts de llibre solidaris

Acabem l'activitat decorant punts de llibre amb la frase «La lectura és una finestra al món».

NECESSITEU

Visitar la biblioteca escolar o municipal, la publicació *Recollint-ne els trossos*, folis, bolígrafs, cartolines per a mural, cola i punts de llibre solidaris.

SUGGERIMENTS

L'article *Recollint-ne els trossos* el pot llegir la professora/el professor en veu alta per a tots els grups junts, i, segons l'edat dels participants, pot ometre o remarcar el que consideri més important per a la comprensió i sensibilitat de l'alumnat.

EN FINALITZAR

Es du a terme una ronda de respostes a la pregunta: Què has vist quan has obert la finestra del món?

«CADA LLIBRE ÉS UN MISSATGER»



US PROPOSEM

Donar a conèixer que els llibres transporten idees, perquè la lectura porta el pensament d'una persona a través del temps.

MANERA DE FER-HO

1. Treball en grup

S'organitzen grups de treball de tres participants, cada grup pensa en dos llibres que considera que han traslladat el pensament d'una persona a través del temps i el posen en comú.

2. El nostre objectiu és enviar un missatge

En aquest Dia del Llibre solidari volem enviar el missatge «Hi ha nens i nenes que viuen en conflictes armats, necessiten sentir-se protegits i tenir escoles segures on poder començar a refer les seves vides». La professora/el professor selecciona abans de l'activitat deu llibres que considera interessants per a cada edat, reparteix un llibre per grup i cada grup hi busca missatges, idees que defensin els drets de nenes i nens a ser protegits davant la violència i el conflicte, a tenir escoles segures que donin suport a una vida amb calidesa.

3. Posada en comú d'idees

Cada grup escriu els missatges que ha incorporat en els punts de llibre i els posen en comú.

NECESSITEU

Llibres, bolígrafs, folis, punts de llibre, retoladors.

SUGGERIMENTS

La professora/el professor selecciona llibres per dur a terme l'activitat.

Es proposa a l'alumnat recaptar fons amb els punts de llibre que han fet per donar suport a els projectes d'escoles segures en el conflicte siríà.

EN FINALITZAR

Es fa una ronda de respostes a la pregunta: Els nostres missatges han arribat a bon port?

EXPOSICIÓ: «LA LECTURA ENS FA DESPERTAR AL MÓN»



US PROPOSEM

Dur a terme una exposició a centre escolar on cada grup-aula exposa el seu llibre creatiu que es titula *El món ha de despertar*.

PER DUR A TERME L'ACTIVITAT

- A cada aula l'alumnat busca frases en els llibres que consideren que poden fer despertar al món.
- En la selecció dels textos per compartir és important tenir en compte l'objectiu de participar per un món més just, on la dignitat, els drets humans i els drets específics de la infància siguin una realitat per a tots.
- Cada classe treballa a la seva aula per «filar» amb creativitat i exposar la seva creació.
- Es busca un espai idoni al centre per fer una exposició oberta a tota la comunitat educativa.

PREPARAR

Un llibre creatiu per aula i un espai on exposar-los.

TINGUEU EN COMPTE QUE

La implicació de l'alumnat i la motivació per l'activitat són fonamentals per al bon desenvolupament de la proposta.

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA PARTICIPACIÓ!

PREGUNTES FREQUENTS SOBRE «PUNTS DE LLIBRE PER LA SOLIDARITAT»



Quants punts de llibre rebo per nen o nena?

Cada alumne rep una plantilla amb cinc punts de llibre que es poden decorar pel revers amb el tema o motiu que el nen o el professor decideixi.

Quants punts de llibre haig de decorar?

Els punts de llibre decorats s'estableixen en funció dels lectors solidaris que l'alumne o alumna aconsegueixi, perquè són ells els qui compraran el seu esforç i creativitat.

Per quina quantitat hem de vendre el punt de llibre?

El preu és lliure, el pot decidir el centre o es pot deixar que l'alumnat decideixi per quina quantitat vol vendre la seva feina.

Podem sol·licitar més material si tenim més participants?

Sí, podeu demanar més material a través del correu electrònic diadellibro@savethechildren.org o per telèfon. En pocs dies el tindreu al centre.

Quan reculli els diners dels alumnes, com el faig arribar a Save the Children?

Una vegada recollits els diners dels patrocinadors, el centre ingressa els diners en el compte següent:

BANC SANTANDER
ES24 0049 1837 5829 1024 8925

Es pot fer per transferència o ingrés en efectiu.

En realitzar l'ingrés en efectiu es poden produir problemes?

Depèn de l'oficina de l'entitat bancària. Abans d'anar-hi us recomanem que visiteu a la nostra web [un espai on podreu trobar alguns consells i documents](#) que us poden ajudar per evitar negatives del banc a l'hora de fer l'ingrés.

Podem ingressar els diners recaptats en una altra entitat bancària?

Tenim comptes en altres entitats bancàries; en aquest supòsit, si us plau, poseu-vos en contacte amb el Departament de Programes en Centres Escolars. Us facilitarem altres possibles comptes bancaris d'ingrés i us indicarem els passos que heu de seguir.

És important indicar el nom del centre que fa l'ingrés?

Sí, és molt important indicar **nom i localitat**. D'aquesta manera, podrem enviar el diploma d'agraïment al centre i aquest reconeixement es pot fer extensiu a tota la seva comunitat educativa.

Si tenim algun dubte, on i amb qui podem resoldre-la?

Podeu contactar amb el Departament de Programes en Centres Escolars a través de:

Tel.: 91 513 05 00



diadellibro@savethechildren.org

sol.paniagua@savethechildren.org (Marisol Paniagua, coordinadora de programes)

nieves.garcia@savethechildren.org (Nieves García, tècnic d'avaluació)

Punts de llibre per la Solidaritat és una proposta educativa que apropa als escolars la situació de vulnerabilitat dels nens i les nenes en països empobrits del continent africà amb la finalitat d'obtenir fons per als projectes de supervivència infantil que Save the Children hi duu a terme i conèixer els drets de la infància a través de les propostes didàctiques que es presenten en aquesta guia.

Hi col·laboren:

TOURLINE[®]
EXPRESS
Como si lo llevaras tú mismo



SOBREVIURE
APRENDRE
ESTAR PROTEGIT



Save the Children